

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

18. An superiores regularium, qui non legunt decreta Urbani VIII. de
celebratione Missarum temporibus statutis, sed post aliquos dies, incedant
in pœnas? Idem dicendum est de alia constitutione ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

RESOL. XVIII.

An Superiores Regularium, qui non legunt Decreta Urbani VIII. de Celebratione Missarum temporibus statutis, sed post aliquos dies incidunt in penas? Idem dicendum est de alia Constitutione Urbani VIII. de observatione Bullarum pertinentium ad S. Officium. Ex p. 5. tr. 1. 4. & Misc. 2. ref. 1. 5.

§. I. In diebus decretis statuitur quod sub pena privationis vocis activæ & passivæ, Superiores locales teneantur illa legere in publico refectorio bis in anno, scilicet feria secunda post 1. Dominicam Adventus, & fer. 6. post Octavam Corporis Christi, quaeritur an si ex negligentia legatur post dies aliquot, sit locus pœnæ supradictæ? Hic casus est multum practicabilis, quia sæpius Superiores ex negligentia, vel inadvertentia non faciunt legere dicta decreta diebus statutis, sed post dies aliquot. Verum subditi, hoc non obstant, contra Superiores male affecti intendunt illos in pœnas incurrisse. Ego autem frequenter de hoc casu interrogatus respondi negativè; & novissimè inveni sic quoque sentire Laurentium de Peyrinis in privileg. Minim. tom. 3. cap. 1. 2. num. 4. vbi sic ait. Quæro an remaneat Superior privatus, qui eo die determinato non facit legere dicta decreta Urbani VIII. de celebratione Missarum, ex negligentia, vel inconsideratione, aut ignorantia; sed facit legere post mensem, v. g. Respondet quod dicta statuta determinatis diebus legi debent, quod si non legatur, legi debent die sequenti, & sic deinceps. Non enim ponitur terminus ad finiendam obligationem, sed ne dilatetur executio. Quare transactio assignato termino non cessat obligatio. Vnde cum pœna privationis non sit statuta ad canonizandum diem præfixum ibi, sed solum ad obligationem inducendam lectionis dictarum constitutionum, ne vllò vnquam tempore in oblivionem, aut dissiuetudinem abeant, quod est finale motuum dictæ lectionis, dicendum est, quod qui ex ignavia, seu negligentia, vel oblivione dictas constitutiones diebus præfixis non curaverit legi, non incurrit dictam pœnam, si alio tempore post mensem, v. g. termini præfixi legi faciat, facturus legi in termino præfixo, si meminisset, vel sciivisset. Ita Peyrinus, qui alias adducit rationes pro hac firmanda sententia, quam etiam tenent docti iuniores de hac re à me consulti.

2. Et idem dicendum est de alia constitutione Urbani VIII. edita feria 6. die 14. Aprilis 1643. de obedientia Bullarum pertinentium ad sanctum Officium. Vbi Sanctissimus decernit quod legatur singulis annis in publica mensa, id est, feria 6. post Octavam Assumptionis Beatæ Mariæ Virginis, sub pœna privationis officij, & vocis activæ, & passivæ. Sed ego decisionem huius dubij remitto ad sacram Congregationem.

RESOL. XIX.

An Superiores Regularium, & alij excusentur à pœnis impostis in aliquibus Bullis Pontificiis ratione ignorantia & bene Fidei, etiam in Foro externo? Et docetur, quod in tali casu ignorantia probatur per iuramentum. Et notatur ignorantiam etiam vincibilem sive facti, sive iuris imponentis censuras, & alias pœnas spirituales, Tom. VII.

sive factum illud fuerit peccatum mortale, si peccatum non fuerit ignorantia crassa, & supina, factum excusare ab omnibus illis pœnis. Ex p. 5. tr. 1. 4. & Misc. 2. Ref. 2. 4.

§. I. Hic casus est practicabilis, ad illum sic respondet Laurent. de Portel in respons. Reg. p. 1. cas. 27. n. 3. Pro maiori istius casus noticia, & aliorum similium quotidie contingentium, in quibus violantur Bullæ Pontificiæ punientes illos, qui contra facere præsumperint, quomodo credendum sit transgressori dicenti se fecisse bona fide, & quomodo probanda sit illius bona fides? Respondet in primis, quod si agatur solum de foro conscientia, credendum est omnino asserenti se fecisse bona fide, nec cogitasse ibi interuenisse culpam, vel pœnam; si enim id crederet, non fecisset. Et huic tali persuadendum est, ut omnino quietus sit, nec se credat incurrisse. Imò addo quod licet lex violata non poneret hoc verbum, *presumpsit*, si tamen contrafaciens excusatus fuit à peccato, vel ob inadvertentiam, vel ob iustam ignorantiam, non incurrit pœnam aliquam, quia vbi non est peccatum, seu culpa, non datur pœna. Si verò agatur de foro externo, quomodo probanda sit bona fides, sive ignorantia.

2. Dico primò id posse colligi ex præsumptione. Ad maiorem verò securitatem probari potest bona fides & ignorantia per iuramentum parti exhibitum, stante enim dubio, stabitur iuramento illius. Si verò obiiciatur in hoc casu, quod contra istam Abbatissam datur præsumptio iuris, quia ius contra illam præsumit, quod sciuerit, quæ tenebatur scire pertinentia ad suum officium, Respondet quod etiam præsumptio iuris eliditur per iuramentum in contrarium, ut habetur in cap. cum in tuo, qui maritum accusat. & glossa ibid. in fine casus, & hæc omnia docet Portel loco citato, qui citat Navarraum lib. 1. consil. 111. de constitut. cons. 1. quæst. 2. n. 6. & 7. vbi ponit alios duos modos ad probandum ignorantiam.

3. Verum contra supradictam doctrinam Portel habeo aliquam difficultatem; nam licet ignorantia probetur per iuramentum eam allegantis, ut patet ex glossa in cap. 2. in ver. scienter. de temp. ord. in 6. Baldo in trakt. de iure Protim. num. 18. ver. sic & ignorantia. Iafone in §. sed iste, numer. 89. & sequentibus. ver. advertere. Instit. de act. Tamen vbi adest præsumptio scientia, iuramentum ignorantia non tollit illam præsumptionem præsumptivam scientia in contrarium, ut docet Bartolus in l. si cui §. iisdem criminibus. num. 2. & 3. ver. Item dicitur hic, & ver. sequent. ff. de accusat. quem ibi sequitur Pomatus in addit. in ver. dicit ipse, & est de mente glossæ in d. cap. 2. de temp. ordin. in 6. & expressè voluit Iafon in dicit. §. sed iste, num. 92. ver. secundò & notabilius §. num. 93. ver. tertio. gloss. Instit. de act. vide etiam Bartolum in l. inter omnes, §. rectè num. 3. ver. quando circa voluntatem furis, ff. de furis, asserentem in dependentibus ex animo, conscientia, & voluntate nostra non stari assertioni nostræ cum iuramento, si adit præsumptio iuris in contrarium, & Bartolum sequitur Alexander in addit. in ver. tamen brevis.

4. His tamen non obstantibus sententiam Portel etiam tucetur Afflictus in tr. de iure protim. §. 2. n. 9. ver. & si præsumptio, & Lucas de Penna in l. super servis, colum. 3. ver. in 1. gloss. C. qui militare possunt, lib. 12. vbi videtur de terminare quod iuramentum super ignorantia excludit præsumptionem iuris in contrariu existentem.

B §. Notandum

Sup. hoc infra in Ref. 232. §. 1. ad medium, à ver. Cum igitur, & in aliis eius annot. signat in §. 2. & in aliis annot. 1. dicti §. & pro bona fide contenta in hoc textu in to. 6. tr. 1. Ref. 38 §. Quod dictum, &c.

* Sup. hæc ignorantia in Ref. 1. not. præteritæ propè finem, à ver. Afflictus, quod ignorantia. & in tom. 5. tr. 1. ex lata doctrina. Ref. 6. §. signat in §. Confirmatur hæc, ante medium, à ver. Et talis ignorantia. Et ibi in tr. 2. Ref. 25. §. vltim. ad fin. 5.